

Марченко Н.А.

Чернігівський інститут інформації, бізнеса і права
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Ю. Бугая»

Шестаковська Т.Л.

Чернігівський інститут інформації, бізнеса і права
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Ю. Бугая»

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОМИСЛОВІСТЮ УКРАЇНИ
ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВІДНОВЛЕННЯ**

Стаття присвячена аналізу впливу воєнних дій на промисловий сектор України та ролі держави у його регулюванні та подальшому відновленні. У статті розглядаються основні виклики, з якими зіштовхнулася українська промисловість в умовах війни, включаючи знищення інфраструктури, переривання ланцюжків поставок, втрату ринків збуту та необхідність адаптації до нових реалій. Автори аналізують стратегії та інструменти державного регулювання, які можуть сприяти відновленню промисловості, зокрема, фокусуючись на підтримці високотехнологічних галузей, стимулюванні інновацій, залученні інвестицій та розробці ефективної промислової політики. Також у статті обговорюються потенційні перспективи розвитку української промисловості після воєнних дій, враховуючи можливість для реіндустріалізації країни та інтеграції в глобальні виробничі мережі. Ця робота важлива для розуміння шляхів подолання кризи в промисловому секторі та визначення напрямків державної підтримки в умовах і після завершення війни. Повномасштабне вторгнення нанесло непоправних втрат вітчизняній промисловості. Активи промислових підприємств – третя за величиною стаття прямих збитків вітчизняної економіки. На промисловість припадає близько 10 % від загальної суми збитків в результаті російської воєнної агресії. Але вже зараз необхідно будувати плани відновлення і відбудови одного з головних стовпів економіки України. У контексті довгострокової перспективи, стаття акцентує на важливості розробки та імплементації комплексної стратегії відновлення промисловості, що враховує не тільки відбудову фізичної інфраструктури, а й реформування нормативно-правової бази, модернізацію технологій, підвищення конкурентоспроможності продукції на міжнародних ринках та створення стійких ланцюжків поставок. Особлива увага приділяється необхідності інтеграції екологічних стандартів і принципів сталого розвитку у процес відновлення та модернізації промислового сектора, що не тільки сприятиме зменшенню негативного впливу на довкілля, а й відкриє нові можливості для розвитку «зеленої» економіки. Автори наголошують на критичній ролі міжнародної підтримки та співпраці у процесі відновлення української промисловості, включаючи фінансову допомогу, технічну експертизу та доступ до світових ринків. Така підтримка має стати важливим фактором для швидшого відновлення та інтеграції України у європейські та глобальні економічні структури.

Ключові слова: державне регулювання, збитки в промисловості, прями втрати, післявоєнний розвиток промисловості, відновлення промислового виробництва, післявоєнні реформи.

Постановка проблеми. В результаті російської агресії було завдано значних збитків українській промисловості, зокрема в металургії, електроенергетиці, хімічній і нафтовій промисловості. Реформування промисловості України після війни з Росією є важливим завданням для відновлення економіки та забезпечення стійкого розвитку країни. В умовах військового конфлікту, який охопив Україну, державне регулювання

промисловості набуває особливої актуальності та вимагає комплексного підходу для адаптації до нових викликів. Війна не тільки зумовила значні втрати для економіки країни, але й визначила необхідність швидкого реагування на постійно змінні умови виробництва, розподілу та споживання товарів. Промисловість України, яка до початку конфлікту була одним з основних двигунів економіки, зазнала суттєвих перешкод

внаслідок руйнувань інфраструктури, втрати робочої сили та переорієнтації ринків. У вступі підкреслюється, що перед державою постає завдання не лише забезпечити функціонування промисловості у воєнний час, але й розробити стратегії для її відновлення та подальшого розвитку після завершення конфлікту.

Аналіз останніх досліджень і опублікованих робіт. Проблематиці воєнного руйнування і завданих збитків у промисловості країни та її повоєнного відновлення на даному етапі здебільшого приділяють увагу зарубіжні та вітчизняні політичні діячі, міжнародні експерти та журналісти. Ця тема має актуальний характер в складних умовах воєнного стану, в яких опинилась вся українська економіка. Серед вчених, які зробили істотний внесок у дослідження цього питання, варто виокремити В. Вовка, В. Гевка, Ж. Говоруку, І. Гончарука, Т. Гринько, В. Зянька, А. Козлову, Л. Лебедеву, О. Луцківа, І. Терещенка, Р. Топіну, Н. Юрчук та інших. Тому важливим є питання визначення розмірів зазнаних збитків у промисловості та стратегічне планування її відновлення шляхом фінансування і реформування з метою подальшого розвитку.

Метою статті є дослідження та визначення сум завданих збитків у вітчизняній промисловості внаслідок російської агресії і шляхів післявоєнного відновлення та розвитку промислового виробництва в Україні.

Результати дослідження. До воєнного вторгнення Україна мала велику виробничу промислову базу з домінуванням важкої промисловості, зокрема у видобуванні, виготовленні вагонів, авіаційних двигунів, верстатів, а також харчової та легкої промисловості. Частка виробничого сектору у ВВП країни становила біля 10 %, тоді як промисловість у цілому (включаючи будівельний сектор) формувала майже 24 % ВВП. Традиційно на виробництво припадало понад чверть загальних прямих іноземних інвестицій в Україні. Харчова промисловість, виробництво гуми та пластмас і металургія були серед провідних галузей промисловості за масштабом накопичених прямих іноземних інвестицій.

З точки зору глобальних ланцюгів створення вартості (GVC), війна в Україні може призвести до порушення постачання товарів найбільших експортних позицій України. Ці продукти інтегровані в такі GVC: металургійна промисловість (залізна руда, чавун, феросилікомарганець), важка промисловість (сталь, плоский прокат), виготовлення напівпровідників (неоновий газ), автомобілебудування (кабелі запалювання), галузі, що залежать від поставок титану.

На лютий 2023 року сума збитків, завдана інфраструктурі України через повномасштабне вторгнення РФ, збільшилася ще на 6 млрд дол і становить 143,8 млрд дол. Про це йдеться в оцінці KSE Institute в рамках проекту «Росія заплатить» [1].

Найбільше постраждали від війни Донецька (\$32,2 млрд), Харківська (\$31,2 млрд), Луганська (\$17,7 млрд), Запорізька (\$10,5 млрд), Київська (\$9,1 млрд), Херсонська (\$7,3 млрд), Чернігівська (\$6,4 млрд) і Миколаївська (\$6,3 млрд) області [2]. Тобто, в першу чергу постраждалими є області з високим промисловим потенціалом.

У перші місяці повномасштабної війни не працювало понад 40 % підприємств, тисячі людей втратили джерела доходу. Загалом через вторгнення росії Україна втратила від 5 до 7 млн робочих місць [3].

В результаті через війну очікується падіння промисловості на 42,6 % при зменшенні ВВП на 31 % (за оцінками експертів Інституту економічних досліджень та політичних консультацій) [4].

Попередньо за розрахунками було визначено суму збитків від руйнації і знешкодження активів промислових підприємств в результаті воєнних подій на суму біля 13,0 млрд дол. Однак за останніми підрахунками експертів проекту KSE «Росія заплатить» знижено оцінку збитків промисловості та підприємств з 13,0 млрд дол до 11,3 млрд дол через переоцінку статусу підприємств після надходження оновленої інформації про результати пошкоджень активів після обстрілів [1].

Однією з найбільш постраждалих від війни та постійних відключень електроенергії галузей стала металургія, яка забезпечувала робочими місцями сотні тисяч українців та приносила в казну країни валюту завдяки експорту своєї продукції. Падіння виробництва галузі становило 70 %, а повна втрата виробничих потужностей оцінюється на рівні 40 %. При цьому протягом перших місяців вторгнення вітчизняна металургія втратила близько третини активів. Російські нападники зруйнували маріупольські металургійні заводи «Азовсталь» і ММК ім. Ілліча, пошкодили Авдіївський коксохімічний завод. Восени 2022 року частково постраждав і металургійний комбінат «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Взагалі від початку війни зруйновано або пошкоджено понад 426 середніх та великих приватних і державних підприємств, окрім того десятки тисяч малих приватних (таблиця 1). Вірогідно, реальна цифра є ще більшою, оскільки поки що відсутня повна інформація про підприємства, особливо тих, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях.

Оцінка прямих втрат промислового сектору України внаслідок війни

Види втрат	Одиниця кількості	Первісна кількість об'єктів	Кількість пошкоджених об'єктів	Оцінка втрат, \$ млрд
Прямі збитки				
Зруйновано				
Великі та середні приватні підприємства	од	5270	14	5,4
Малі приватні підприємства та ФОПи	од	78060	н.д.	2,2
Державні підприємства	од	1665	18	0,3
Пошкоджено				
Великі та середні приватні підприємства	од	5270	64	2,0
Малі приватні підприємства та ФОПи	од	78060	н.д.	0,8
Державні підприємства	од	1665	330	0,6
Загальні прямі збитки активів	x	x	x	11,3

Джерела: повідомлення про руйнування окремих об'єктів, муніципалітету (рівень руйнувань в містах); Держстат; розрахунки КШЕ

Джерело: [5, с. 40]

Прямими збитками вважаються:

- втрата основних засобів (враховується за первісною вартістю, оскільки за залишковою (балансовою) вартістю вже придбати актив фактично неможливо);
- втрата незавершених капітальних інвестицій;
- втрата запасів товарів, готової продукції та сировини і матеріалів (припускається, що у більшості випадків такі запаси розташовуються поруч з виробничими потужностями).

Однією з реакцій на повномасштабне вторгнення стала державна допомога у релокації малих та середніх підприємств із регіонів, де відбувалися бойові дії, до більш безпечних областей. Цю ініціативу тільки у 2022 році використало більш як 700 компаній, які в основному передислокувалися у західні регіони України (таблиця 2).

Як видно з таблиці, найбільш привабливими для релокації стали західні регіони України, які у воєнний час виявились відносно безпечними. Так, на переміщення до Рівненської області було подано 589 заявок, до Закарпатської – 500 заявок, до Львівської – 412 заявок. В той же час реально переміщених підприємств на квітень 2022 року було у Львівській та Закарпатській областях – 93 і 81 одиниці, відповідно.

Також з бюджету почалися виплати бізнесу, який винаймає переселенців. У рамках цієї програми вдалося забезпечити роботою більше 13-ти тисяч працівників, які були вимушені поки-

нути свої рідні домівки, тікаючи від війни. І хоч деякі експерти скептично поставилися до кількісних результатів цих двох програм, проте на сьогодні для України вагомим є кожне збережене робоче місце. Подібні ініціативи доречно продовжувати з метою досягнення комплексного економічного та соціального ефекту. Кожному з нас важлива підтримка з боку держави в такий важкий час.

Крім того, з початку літа 2022 року урядом було оголошено про реалізацію нового проекту «Робота» з грантової безповоротної підтримки відкриття бізнесу. Протягом 2022 року КМУ виділив на таку ініціативу біля 2 млрд гривень, а вже у 2023 році на програму планують направити понад 30 мільярдів, для чого залучатимуться кошти іноземних партнерів.

Одним з важливих елементів підтримки вітчизняного бізнесу з боку уряду став запуск у березні 2022 року безвідсоткового кредитування на час війни, а відсотки за тих, хто хоче вести бізнес, платитиме держава. Після завершення воєнного стану процентна ставка за програмою становитиме 5 відсотків. 3 жовтня 2022 року КМУ заявив про запуск нової урядової програми, яка дозволить залучати до 60 млн гривень пільгового кредиту підприємствам, що втратили через війну свої виробничі потужності.

«Кредит надаватиметься на інвестиційні цілі або на фінансування оборотного капіталу.

Релокація підприємств із зони бойових дій у більш безпечні регіони станом на квітень 2022 року

Область релокації		К-ть заявок, од.	Переміщено підприємств, од.	Розпочали роботу, од.	Область розміщення до релокації	Питома вага релокованих підприємств у загальній кількості підприємств (%)
1	Львівська	412	93	39	Харківська, Запорізька, Сумська, Чернігівська, Київська, Донецька	0,4428
2	Івано- Франківська	98	28	23	Харківська, Запорізька, Київська, Донецька	0,3435
3	Волинська	12	7	5	Київська, Харківська, Житомирська	0,0991
4	Рівненська	589	21	16	Київська, Харківська, Донецька, Чернігівська	0,3476
5	Тернопільська	131	24	18	Запорізька, Сумська, Чернігівська, Київська, Донецька, Луганська	0,4652
6	Чернівецька	45	23	16	Запорізька, Київська, Дніпропетровська, Харківська	0,544
7	Хмельницька	170	19	15	Запорізька, Київська, Донецька, Харківська	0,2476
8	Закарпатська	500	81	54	Харківська, Запорізька, Сумська, Чернігівська, Київська, Донецька	1,2025
9	Вінницька	97	16	9	Харківська, Дніпропетровська, Донецька, Херсонська, Київська	0,162

Джерело: [6, с. 19-20]

Держава забезпечує до 80 відсотків тіла кредиту перед банком. Позика надається до п'яти років. Нове або оновлене підприємство не може розташовуватися ближче, ніж за 50 кілометрів до лінії бойових дій», – окреслив умови програми прем'єр-міністр Денис Шмигаль [7].

Порятунок виробничого потенціалу в країні критично необхідний як під час воєнного стану для забезпечення робочих місць та платоспроможності населення, так і під час повоєнного відновлення економіки. Відповідно до щомісячного опитування підприємств «Український бізнес під час війни», проведеного Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у 2022 році, в першу чергу зберігають і/або відновлюють виробництво галузі, які забезпечують базові потреби населення – виробляють їжу, одяг чи взуття. Втім, харчова промисловість – одна з небагатьох галузей, де станом на липень 2022 року більше 50 % опитаних виробників або підтримують обсяги виготовлення приблизно на

довоєнному рівні, або повністю зберегли обсяги виробництва та навіть перевищили довоєнні (відповідно, 34 і 24 %). У легкій же промисловості тільки 7 % підприємств працюють на 100 % і більше. В інших галузях подібні результати набагато скромніші через гірші можливості подолати нові виклики або через особливості виробництва. Як не дивно, але 57 % об'єктів поліграфічної промисловості зберегли обсяги виробництва на рівні 75–99 % довоєнних потужностей [4].

За підсумками 2022 року видобуток металевих руд склав 38,3 % від рівня 2021 року, металургійне виробництво – 37,5 %, виробництво будівельних конструкцій – 42,2 % [8]. З огляду на падіння показників обсягів виробництва деякі виробники руди показали високу прибутковість. Це пояснюється тим, що вони зазнали порівняно малих втрат через ведення бойових дій, частково зберегли логістичні ланцюжки постачання їхньої готової продукції завдяки збереженню залізничних шляхів, у низці випадків вони компенсу-

вали падіння внутрішнього попиту збільшенням експорту, оскільки попит у Європі на руду зараз досить високий.

У 2022 році середньорічне завантаження потужностей важкої промисловості було на рівні 30 %, а в четвертому кварталі – лише 15–20 %. У середньому металургійні підприємства було завантажено на 15 %, гірничорудні – на 20 % [8].

У 2022 році обсяги випуску продукції машинобудування становили 56,9 % порівняно з попереднім роком. Об'єми виробництва впали навіть у сегментах, пов'язаних з обороною: зброя та боеприпаси – 89,3 %, військові транспортні засоби – 79,8 %. Але обидва ці сегменти перебувають у верхній частині галузевого рейтингу за рівнем прибутковості [8].

За результатами дослідження причин, що заважають розвитку підприємств в Україні, як не дивно, на першому місці знаходяться не воєнні події [9]:

1. Відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів – 49,7 %
2. Непрогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку – 46,1 %
3. Непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу – 34,0 %
4. Відсутність достатнього капіталу – 32,4 %
5. Перешкоди з боку регуляторних та/чи фіскальних органів – 26,1 %
6. Високі податки і збори – 23,2 %
7. Недоступність кредитних коштів, зокрема програми 5–7–9 тощо – 23,0 %

Як видно з даних дослідження, в першу чергу, виробники орієнтовані на ринкове державне регулювання законодавства і економіки, в другу чергу, на фінансову стабільність і власну, і своїх споживачів.

Реформування промисловості України після війни з Росією є надзвичайно важливим завданням для відновлення економіки країни. Внаслідок війни було знищено значну кількість промислових об'єктів, а також призупинено виробництво на багатьох інших підприємствах.

Одним з найважливіших завдань реформування промисловості України є модернізація й оновлення виробничої бази. Це включає до себе впровадження нових технологій, підвищення продуктивності праці і нарощування ефективності виробництва.

Також важливо залучити іноземні інвестиції до промислового виробництва України, що дозволить розширити експортний потенціал країни і створити нові робочі місця.

Окрім того, важливим аспектом є орієнтація на виробництво від експортно-орієнтованої до внутрішньої споживчої моделі. Це передбачає створення відповідної інфраструктури та розвиток внутрішнього ринку.

Нарешті, важливою складовою реформування промисловості України є підвищення енергоефективності виробництва. Це дозволить не тільки знизити енергоспоживання, але й знизити негативний вплив на навколишнє середовище.

Однією з основ стратегічної реформи промислового виробництва України є стимулювання інвестицій в економіку, отримання іноземних інвестицій для підтримки вітчизняних підприємств. Для цього можна вводити податкові канікули та знижувати митні ставки для іноземних інвесторів, а також розробляти спеціальні програми та утворювати фонди для фінансування підтримки підприємств.

Також важливим елементом реформування промисловості є збільшення ефективності виробництва та впровадження нових технологій. Для цього можна провести заходи щодо модернізації виробничих потужностей, підвищення кваліфікації робочої сили та сприяння впровадженню інноваційних рішень.

Крім того, для реформування промисловості України потрібна реформа законодавства та підвищення рівня захисту прав інтелектуальної власності. Це дозволить розробити велику прозору та стабільну систему ділових відносин, підвищити інвестиційну привабливість держави та сприяти розвитку конкурентного середовища.

В результаті війни з Росією промисловість України зазнала великих змін і потребує серйозної реформи. У результаті військового конфлікту, було знищено багато підприємств, особливо на території Донбасу. Загалом, промисловість України зазнала серйозної турбулентності і зниження виробничого потенціалу.

Для реформування промисловості України необхідно провести ряд заходів. На першому етапі необхідно відновити зруйновані підприємства та ринки збуту, а також завести інвестиції для заміни застарілих технологій і обладнання.

Наступним кроком повинно бути здійснення макроекономічних реформ, які дозволять створити сприятливий інвестиційний клімат. Зокрема, необхідно подолати бюрократію і корупцію, збільшити прозорість в управлінні підприємствами, а також запровадити доступну та стабільну енергетичну політику.

Також важливим кроком повинно стати доучення висококваліфікованих консультантів та підготовка нового покоління фахівців для відновлення

промисловості, що потребує створення ефективної системи навчання і підготовки, а також підвищення стимулів для залучення роботодавців.

Крім того, варто звернути увагу на розвиток нових промислових галузей, які будуть сприяти диверсифікації економіки и створенню нових робочих місць. До таких галузей можна віднести виробництво екологічно чистих матеріалів, високотехнологічне виробництво.

Уряд України повинен працювати над реалізацією всіх цих заходів, щоб забезпечити успішне реформування промисловості країни і відновлення економіки.

Висновки. Нажаль, війна продовжується. Проводити успішно виробництво і реалізацію та планувати свою діяльність на підприємствах вкрай важко. Однак, треба жити майбутнім. А тому необхідно і зазначити, що запорукою успішного економічного відновлення України, у тому числі – про-

мислового – є ефективна співпраця влади, бізнесу і міжнародних інвесторів. Також захист прав власників, верховенство права і жорстка боротьба із корупцією. Власне, це ті фактори, від дотримання яких залежить і наше членство в ЄС. Військовий конфлікт наклав значні обмеження на українську промисловість, викликавши зупинки виробництва, руйнування інфраструктури, втрату робочої сили та ринків збуту. Це підкреслює важливість швидкої адаптації промислової політики до умов війни. Ефективне державне регулювання, яке включає фінансову підтримку, стимулювання інновацій, та розробку гнучких механізмів реагування на кризові явища, є критично важливим для підтримки та відновлення промисловості. Важливу роль у відновленні промисловості мають відіграти інновації та впровадження новітніх технологій, що сприятиме зростанню конкурентоспроможності української продукції на світових ринках.

Список літератури:

1. Рік повномасштабної війни: РФ завдала збитків інфраструктурі України на \$144 мільярда. *Економічна Правда*. 23.03.2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/23/698344/>
2. Прямі збитки від агресії РФ за рік повномасштабної війни сягнули \$143,8 млрд – KSE Institute. *Interfax – Україна*. 23.03.2023. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/899445.html>
3. Огляд впливу війни на промисловість України та прогноз перспектив в економіці. *Український Союз Промисловців і Підприємців*. 27.07.2022. URL: <https://uspp.ua/news/actual/2018/ohliad-vplyvu-viiny-na-promyslovist-ukrainy-ta-prohnoz-perspektyv-v-ekonomitsi>
4. Ангел Є., Гулік А. Як українська промисловість долає воєнні виклики. *Дзеркало тижня*. 11.08.2022. URL: <https://zn.ua/ukr/promyshliennost/jak-ukrajinska-promislovist-dolaje-vojenni-vikliki.html>
5. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України за рік від початку повномасштабного вторгнення. Березень 2023. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/03/UKR_Feb23_FINAL_Damages-Report.pdf
6. Економіка регіонів України в умовах війни: ризики та напрямки забезпечення стійкості: науково-аналітичне видання. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» / ред. І.З. Сторонянська. Львів, 2022. 70 с.
7. Шварц Д. Підсумки важкого року: як українська економіка вижила та готує рестарт у часи російської навали. Інформаційне агентство УНІАН. 01.01.2023. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/pidsumki-vazhkogo-roku-yak-ukrajinska-ekonomika-vizhila-ta-gotuye-restart-u-chasi-rosijskoji-navali-12095382.html>
8. Моїсєєв В. Опір металу: Хто найбільше заробив у 2022 році у важкій промисловості. *Економіка України*. 01.05.2023. URL: <https://thepage.ua/ua/economy/hto-najbilshe-zarobiv-u-2022-roci-u-vazhkij-promislovosti>
9. Длігач А. Стан та перспективи МСБ в Україні. Результати дослідження. *Економічна Правда*. 01.05.2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/1/699634/>

Marchenko N.A., Shestakovska T.L. STATE REGULATION OF WARTIME INDUSTRY OF UKRAINE AND PROSPECTS FOR ITS RECONSTRUCTION

The article is devoted to the analysis of the impact of military actions on the industrial sector of Ukraine and the role of the state in its regulation and subsequent restoration. The article examines the main challenges faced by Ukrainian industry during the war, including the destruction of infrastructure, disruption of supply chains, loss of sales markets and the need to adapt to new realities. The authors analyze the strategies and tools of government regulation that can contribute to the recovery of industry, in particular, focusing on supporting high-tech industries, stimulating innovation, attracting investment, and developing effective industrial policy. The article also discusses the potential prospects for the development of Ukrainian industry after the hostilities, taking into account the opportunities for reindustrialization of the country and integration

into global production networks. This work is important for understanding the ways of overcoming the crisis in the industrial sector and determining the directions of state support during and after the end of the war. The full-scale invasion caused irreparable losses to the domestic industry. Assets of industrial enterprises are the third largest item of direct losses of the domestic economy. Industry accounts for about 10 % of the total amount of losses as a result of Russian military aggression. But it is already necessary to build plans for the restoration and reconstruction of one of the main pillars of the Ukrainian economy. In the context of the long-term perspective, the article emphasizes the importance of developing and implementing a comprehensive strategy for industrial recovery, which takes into account not only the reconstruction of physical infrastructure, but also the reform of the regulatory and legal framework, modernization of technologies, increasing the competitiveness of products on international markets and the creation of sustainable supply chains. Special attention is paid to the need to integrate environmental standards and principles of sustainable development into the process of restoration and modernization of the industrial sector, which will not only contribute to reducing the negative impact on the environment, but will also open up new opportunities for the development of a "green" economy. The authors emphasize the critical role of international support and cooperation in the recovery process of Ukrainian industry, including financial assistance, technical expertise and access to global markets. Such support should become an important factor for faster recovery and integration of Ukraine into European and global economic structures.

Key words: state regulation, losses in industry, direct losses, post-war development of industry, restoration of industrial production, post-war reforms.